

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 27.10.2006
KOM(2006) 638 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

17-ji metinė struktūrinių fondų įgyvendinimo ataskaita (2005 m.)

{SEK(2006) 1373}

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Įgyvendinimo analizė	3
3.	Nuoseklumas ir koordinavimas.....	7
4.	Vertinimai	9
5.	Finansų kontrolės priemonės.....	9
6.	Komisijai padedantys komitetai.....	11

KOMISIJOS ATASKAITA

17-ji metinė struktūrinių fondų įgyvendinimo ataskaita (2005 m.)

Ši ataskaita teikiama vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų, 45 straipsnio 2 dalimi. Tai 17-ji metinė ataskaita, apimanti struktūrinių fondų veiklą 2005 m.

Šios ataskaitos turinys yra smulkiau išdėstytas Komisijos tarnybų darbo dokumente (pridėtame prie šios ataskaitos).

1. ĮVADAS

2005 m. buvo dedamos didelės pastangos sėkmingai užbaigti 2000–2006 m. programavimo laikotarpį ir kartu pasirengti 2007–2013 m. laikotarpio naujai sanglaudos politikos programų kartai. Liepos mėn. dėl pastarųjų programų Komisija išleido komunikatą dėl Bendrijos strateginių ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos gairių projekto¹. Gairėse naujosioms programoms nustatyti Bendrijos prioritetai. Be to, 2005 m., siekdama glaudesnio bendradarbiavimo sanglaudos politikos tikslais, Komisija pradėjo derybas su Europos investicijų banku ir kitomis tarptautinėmis finansų institucijomis. 2005 m. susitarta dėl dviejų iniciatyvų: JASPERS (Jungtinė pagalba projektams Europos regionuose) iniciatyvos, kuri skirta pagrindiniams sanglaudos politikos paramos gavėjams padėti parengti aukštos kokybės projektus, ir JEREMIE (Jungtiniai Europos ištekliai labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms) iniciatyvos, kuri skirta padėti mažoms, vidutinėms įmonėms ir labai mažoms įmonėms gauti finansavimo lėšų².

2. ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ

2.1. Biudžeto įgyvendinimas

2.1.1. ERPF

Apskritai, 2005 m. biudžetas buvo įgyvendintas labai gerai. 2005 m. iš viso įgyvendinta 99,96 % asignavimų įsipareigojimams (palyginti su 99,70% 2004m.). Mokėjimai įgyvendinti 99,65 % (99,03 % 2004 m.). 2005 m. pabaigoje įsipareigojimai iš ankstesnių metų, kuriems mokėjimai dar neatlikti³, siekė 55,4 mlrd. EUR (palyginti su 48,97 mlrd. EUR 2004m.), iš kurių 39,9 mlrd. EUR sudarė ERPF lėšos (35,9 mlrd. EUR 2004m.). 2005m. įsipareigojimai iš viso siekė 27,1 mlrd. EUR (26,5 mlrd. EUR 2004m.).

¹ 2005 m. liepos 5 d. KOM(2005)0299.

² Trečioji Komisijos, EIB ir EPBT (Europos plėtros banko tarybos) iniciatyva JESSICA dar aptariama; ji bus skirta teikti paramą miestų atnaujinimo ir plėtros projektų finansavimui, taikant finansų inžinerijos metodus.

³ „RAL“ (les restes à liquider). Atviri įsipareigojimai iš ankstesnių metų.

Reikia prisiminti, kad vykdant sanglaudos politiką, kuria remiamos investicijos, pavyzdžiui, į stambius projektus, yra įprasta skirti lėšas išsipareigojimams gerokai prieš mokėjimus, kurie rodo faktinį įgyvendinimą.

Struktūrinių fondų finansų valdymui taikomos taisyklės, kurios riboja laikotarpį, per kurį turi būti atlikti mokėjimai, susiję su ankstesniais išsipareigojimais, vadinamoji „n+2 taisyklė“⁴. 2006 m. pradžioje neišmokėtų 2000–2003 m. įgyvendintinių išsipareigojimų likutis buvo 3,4 mlrd. EUR. Išanalizavus „n+2 taisyklės“ išimtis (valstybės pagalba, stambūs projektai ir t.t.), nustatyta, kad išsipareigojimų panaikinimo rizika kyla 42 mln. EUR. (tik 0,19 % visų išsipareigojimų).

2.1.2. ESF

2005 m. biudžetas įgyvendintas labai gerai. Įgyvendinta 99,93 % asignavimų išsipareigojimams (palyginti su 99,07 % 2004 m.). Išmokėta 99,86 % asignavimų (99,31 % 2004 m.), įskaitant 720 mln. EUR papildomų asignavimų, skirtų ESF vykdant bendruosius perkėlimus ir pataisytą biudžetą. 2005 m. pabaigoje RAL (neišmokėti išsipareigojimai) siekė iš viso 20,74 mlrd. EUR (palyginti su 19,35 mlrd. EUR 2004 m.), iš kurių 20,44 mlrd. EUR buvo skirta ESF einamajam programavimo laikotarpiui (18,59 mlrd. EUR 2004 m.). RAL, susiję su ankstesniais programavimo laikotarpiais, sumažėjo nuo 762,1 mln. EUR 2004 m. pabaigoje iki 304,7 mln. EUR 2005 m. pabaigoje (t. y. sumažėjo 60 %).

2005 m. pabaigoje pritaikius „n+2“ taisyklę 17 programų 2000 m., 2001 m., 2002 m. ir 2003 m. išsipareigojimams, bendra ESF suma siekė 125 131 596 EUR (t. y. 0,35 % atitinkamos išsipareigojimams skirtos sumos).

2.1.3. EŽŪOGF orientavimo skyrius

2005 m. biudžeto įgyvendinimo procentas buvo labai geras: 99,37 % asignavimų išsipareigojimams ir 99,93 % asignavimų mokėjimams. Palyginti su 2004 m., asignavimams skirta 8,8 % daugiau ir sumokėta papildomai 4,7 %. Išmokėtos sumos siekė 3587 mln. EUR, iš jų 3099 mln. EUR 2000–2006 m. programoms (1 tikslas: 2753 mln. EUR; Leader+ 334,5 mln. EUR; PEACE 11,5 mln. EUR) ir 487,4 mln. EUR 78 programų užbaigimui iš 1994–1999 m. laikotarpio. 2005 m. pabaigoje RAL iš viso siekė 7,085 mln. EUR (palyginti su 7,657 mln. EUR 2004 m.).

Pritaikius „n+2“ taisyklę, panaikintų asignavimų suma siekė 37,2 mln. EUR (1,28 % visų atitinkamos dalies išsipareigojimų).

⁴ Reglamento (EB) Nr. 1260/1999 31 straipsnio 2 dalis apibrėžia „n+2“ taisyklę taip: „Komisija automatiškai panaikina bet kurią išsipareigojimo dalį, kuri nebuvo sumokėta į sąskaitą arba kuriai ji negavo priimtinos paraiškos dėl mokėjimo, kaip nurodyta 32 straipsnio 3 dalyje, iki antrųjų metų po išsipareigojimų metų pabaigos, arba atitinkamai ir tam tikroms sumoms – po Komisijos vėlesnio sprendimo, reikalingo leidimui priemonei arba veiklai priėmimo dienos, arba iki galutinio termino, nustatyto baigiamajai ataskaitai, minėtai 37 straipsnio 1 dalyje, perduoti pabaigos; fondų įnašas tai pagalbai yra sumažinamas tokia suma.“ Ataskaitoje taip pat nurodoma „n+18“ taisyklė, kuri yra apibrėžta minėto reglamento 32 straipsnio 2 dalyje: „Visą į sąskaitą pervestą sumą ar jos dalį, atsižvelgusi į pažangą, pasiektą įgyvendinant pagalbą, mokėjimo institucija grąžina Komisijai, jeigu per 18 mėnesių nuo dienos, kurią buvo priimtas sprendimas skirti fondų įnašą, Komisijai neišsiunčiama paraiška dėl mokėjimo. Jeigu nuo į sąskaitą pervestos sumos yra priskaičiuojamos palūkanos, mokėjimo institucija skiria jas atitinkamam pagalbos būdai“.

2.1.4. ŽOFI

2005 m. iš viso įgyvendinta 99,57 % asignavimų įsipareigojimams ir 94,16 % asignavimų mokėjimams. 2005 m. pabaigoje ŽOFI bendra RAL suma siekė 222 mln. EUR (palyginti su 165,5 mln. EUR 2004 m.).

Manoma, kad įgyvendinus „n+2“ taisyklę, 2005 m. panaikinti asignavimai sudarys 50 mln. EUR (8,9 % visų 2003 m. įsipareigojimų).

2.2. Programos įgyvendinimas

2.2.1. 1 tikslas

Informacija, kurią valstybės narės pateikė patvirtintų išlaidų kompensavimo paraiškų forma (smulkesnę informaciją žr. priedo 5 dalyje), rodo, kad 2005 m. 1 tikslo programos ir toliau daugiausia dėmesio skyrė investicijoms į pagrindinius infrastruktūros projektus (40,1 %), ir daugiau kaip pusė visų šios kategorijos investicijų buvo panaudota transporto infrastruktūrai (54,3 % visų infrastruktūrai skirtų investicijų). Daugiau kaip trečdalis (34,5 %) 1 tikslo išteklių buvo investuota į gamybos aplinką, daugiausia dėmesio skiriant pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms bei amatų sektoriui (30,4 %). Investicijos į žmonių ištekliams skirtus projektus sudarė 23,8 % visų pirmo tikslo regionams skirtų išteklių. Šioje srityje intervencijos beveik vienodai pasidalijo tarp darbo rinkos politikos, pavyzdžiui, jaunimui ir ilgą laiką darbo neturintiems asmenims (32,1 %), ir švietimo bei profesinio rengimo priemonių (30,8 %) ir kitų priemonių.

2.2.2. 2 tikslas

Antro tikslo regionuose pagrindinis dėmesys įgyvendinant programas ir toliau buvo sutelktas į gamybos aplinką: šiai kategorijai buvo skirta beveik pusė visų finansų išteklių (57 %). Šioje srityje vyravo pagalba mažoms ir vidutinėms įmonėms bei amatų sektoriui, kuriems buvo skirta 57,2 % visos pagalbos. Antroji pagal svarbą intervencijų sritis buvo infrastruktūra, kuriai buvo skirta 28,7 % visų šioje srityje išleistų 2 tikslo išteklių. Priešingai 1 tikslo programoms, šios išlaidos nebuvo išleistos investicijoms į pagrindinę transporto ir aplinkos infrastruktūrą. Čia svarbiausias finansinės pagalbos tikslas buvo probleminių ir kitų prastėjančių zonų rehabilitacija (43,9 %). Žmonių išteklių kategorijoje (10,1 % visų investicijų į 2 tikslo regionus) pagrindinės investicijų sritys buvo darbo jėgos lankstumas, verslininkystė, inovacijos, informacijos ir ryšių technologijos (31,2 % iš viso).

2.2.3. 3 tikslas

2005 m. ESF investicijų pagrindinis tikslas buvo remti Europos užimtumo strategiją, ypač priemones, skirtas įsidarbinimo gebėjimams, mokymuisi visą gyvenimą ir lygioms galimybėms; tuo tarpu verslumo skatinimo priemonių svarba mažėjo. Matuojant finansais, programų įgyvendinimas ES15, kur programos įgyvendinamos jau seniau, ir ES10, kur kai kurioms valstybėms narėms 2005 m., t. y. pirmaisiais pilnais programos įgyvendinimo metais po įstojimo 2004 m., iškilo sunkumų įgyvendinant kai kuriuos projektus ir priemones, skyrėsi.

2.2.4. Žuvininkystė, kuri neįeina į 1 tikslą

2005 m. pagerėjo struktūrinės politikos įgyvendinimas žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose, ir tai atsispindi finansiniuose rezultatuose. Svarbiausia, kad remiamos priemonės buvo atidžiai derinamos su 2002 m. Bendrosios žuvininkystės politikos reformos uždaviniais.

2.2.5. Bendrijos iniciatyvos

2.2.5.1. Interreg

Įgyvendinant 81 INTERREG III/ kaimynystės programą, didelė pažanga padaryta ir 2005 m. Vienas svarbus programų uždavinys buvo atnaujinti tarpinius įvertinimus. Atsižvelgiant į vertinimo rezultatus, 2004 m. buvo iš dalies pakeistos ir pataisytos visos programos. Už naujas dėl ES plėtros atsiradusias kaimynystės programas atsakingos institucijos dėjo ypač daug pastangų sėkmingai šių programų pradžiai užtikrinti. Be to, prie našaus ir veiksmingo INTERREG III programų įgyvendinimo prisidėjo INTERACT paramos programos, pagal kurias buvo organizuota daug geriausios praktikos renginių ir rengiami rašytiniai valdymo vadovai.

2.2.5.2. Leader

2000–2006 m. laikotarpiui buvo patvirtintos maždaug 73 LEADER+ programos. Iš pasiūlytų 938 vietinių veiklos grupių (VVG), kurios vadovauja veiklai, buvo atrinktos 892. Populiariausia pasirodė esanti vietos vystymo strategijos tema „Gamtos ir kultūros išteklių panaudojimas“. 2005 m. pateiktos stebėsenos ataskaitos parodė, kad nuo programavimo laikotarpio pradžios patvirtinta nuo 26 iki 178 projektų. Pagrindinės intervencijos sritys yra šios: turizmas, parama MVĮ, kaimų ir kaimo paveldo renovacija ir plėtra, pagrindinės paslaugos kaimo gyventojams ir kaimo ekonomika.

2.2.5.3. Urban

2005 m. patvirtinta 20 teminių tinklų, kurių kiekvienas skirtas skirtingai temai. Yra 179 miestų partnerių, iš kurių 36 yra naujųjų valstybių narių miestai. Neformaliame ministrų susitikime 2005 m. gruodžio mėn. Bristolyje paskelbtas „2005 m. miestų auditas: pagrindiniai gyvenimo sąlygų Europos miestuose rodikliai.“⁵

2.2.5.4. EQUAL

2005 m. pradėjo veikti antrojo EQUAL rato 2000 vystymo partnerystės projektų⁶, kurie nacionaliniu lygiu buvo atrinkti 2004 m.; tarp jų – 400 projektų iš naujųjų valstybių narių. Apie trečdalis antrojo rato vystymo partnerystės pasirinko įsidarbinimo gebėjimų temą.

⁵ Daugiau informacijos žr. <http://www.urbanaudit.org/>

⁶ Vystymo partnerystės – tai Equal iniciatyvos veiklos subjektai, kurie geografiniu ar sektoriniu pagrindu suburia pagrindinius veikėjus (tokius kaip vietos ir regionų valdžios institucijos, NVO, įmonės, socialiniai partneriai) diskriminavimo ir nelygybės klausimams spręsti.

Apie 1400 pirmojo EQUAL rato vystymo partnerysčių, baigusių darbą 2004 m. ir 2005 m., rezultatai buvo aptarti keliuose vietos, nacionalinio ar Europos lygio seminaruose.

2.2.6. *Inovacinė veikla*

2.2.6.1. ERPF

2005 m. regioninės institucijos pateikė 51 inovacinės veiklos pasiūlymą. Paramai buvo atrinkti 28 geriausi pasiūlymai, o iki metų pabaigos buvo priimti sprendimai dėl 22 šių projektų finansavimo. Programos organizuojamos pagal šias temas: žinios ir technologijų inovacijos, informacijos visuomenė ir darnus vystymas.

2.2.6.2. ESF

2005 m. galutinai užbaigti 38 projektai, skirti vietinėms užimtumo strategijoms. Po antrojo kvietimo teikti pasiūlymus buvo atrinkti 28 projektai, skirti pokyčių valdymo inovaciniams metodams. Buvo atrinkti 7 projektai, skirti temai „ESF 6 straipsnio projektų sukurtų inovacijų perdavimas ir sklaida“, kuriais siekiama paskatinti idėjų perėmimą, vykdant pagrindines programas.

2.2.6.3. ŽOFI

2004 m. ir 2005 m. imtasi veiksmų projektams, atrinktiems paskelbus kvietimus teikti pasiūlymus 2002 m. ir 2003 m., įgyvendinti. Inovacinei veiklai skirtų tarpvalstybinių žuvininkystės sektoriaus projektų *ex-post* vertinimas buvo baigtas 2005 m. Vertinime nurodoma, kad projektai, kuriems pagalba teikiama pagal pagrindines veiklos programas, pasiekia geresnių rezultatų efektyvumo, našumo, stebėsenos sistemos kokybės ir tvarumo atžvilgiu nei inovacinės veiklos projektai.

3. NUOSEKLUMAS IR KOORDINAVIMAS

3.1. Suderinamumas su kitomis Bendrijos politikos kryptimis

3.1.1. *Konkurencija*

Reglamente (EB) Nr. 1260/99 nustatyta, kad valstybės narės tikrintų, ar, vykdant veiklą, laikomasi EB teisės aktų, taip pat valstybės pagalbos taisyklių. Jei Komisijai pranešama apie kokį nors EB teisės aktų pažeidimą, arba jei tokius pažeidimus nustato auditas, imamasi atitinkamų veiksmų. Kad būtų užtikrintas visiškas skaidrumas, valstybės narės nurodo valstybės pagalbos režimus, kuriems jų programose yra naudojama struktūrinių fondų pagalba. Dėl bet kokio svarbesnio to sąrašo pakeitimo reikia naujo Komisijos sprendimo. Tačiau 2005 m. Komisijai nebuvo pranešta apie jokių pažeidimus.

3.1.2. *Aplinka*

2005 m. Komisija ir toliau skatino investicijas į aplinką, vykdant Sanglaudos politiką. Daugiausia buvo stengiamasi bendrai finansuoti daug investicijų reikalaujančių ES teisės aktų įgyvendinimą miesto nuotekų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo srityse, ypač naujosiose valstybėse narėse. Atliekant *ex-ante*

vertinimą, valstybėms narėms ypatingą iššūkį kelia strateginio aplinkos vertinimo direktyvos taikymas būsimoms veiklos programoms. Didžiausių projektų, kuriuos šioje srityje remia ERPF, sąrašas pateikiamas priedo 3 dalyje.

3.1.3. *Vidaus rinka*

Europos bendrojoje rinkoje ypač svarbu laikytis viešųjų pirkimų taisyklių. Tais atvejais, kai už atskiro projekto patvirtinimą yra atsakinga Komisija, ji užtikrina, kad būtų laikomasi šių taisyklių, arba užtikrina, kad pati valstybė narė išsipareigotų jų laikytis. Programavimo kontekste Komisija reikalauja, kad valstybės narės informaciją pateiktų metinėse programų ataskaitose. 2005 m. Regioninės politikos ir vidaus rinkos generalinis direktoratas Komisijos veiksams koordinuoti pažeidimų atvejais sukūrė „*modus operandi*“.

3.1.4. *Transportas*

Persvarsčius ir pakeitus Bendrijos gaires dėl europinių tinklų plėtros, sanglaudos politikoje pirmenybė teikiama transporto prioritetams. Rengiantis 2007–2013 m. laikotarpiui, daugelis naujų Europos transporto iniciatyvų, tokių kaip ERTMS, Jūros greitkeliai arba 30 prioritetinių TEN projektų yra įtraukti į Bendrijos strategines sanglaudos gaires. Didžiausių projektų, kuriuos šioje srityje remia ERPF, sąrašas pateikiamas priedo 3 dalyje.

3.1.5. *Lyčių lygybė*

Komisija ir toliau skatino lyčių lygybę per struktūrinius fondus ir Sanglaudos fondą. Speciali šiam klausimui skirta aukšto lygio darbo grupė buvo susitikusi du kartus lyčių lygybės įgyvendinimui aptarti ir apsikeisti geriausia patirtimi.

3.2. **Finansavimo priemonių koordinavimas**

3.2.1. *Struktūriniai fondai ir Sanglaudos fondas*

Po Europos Sąjungos plėtros 2004 m. gegužės mėn. Sanglaudos fondas taikomas dešimčiai naujųjų valstybių narių. Dabar yra 13 paramą gaunančių valstybių narių. Išaugus Airijos ekonomikai, nuo 2004 m. sausio 1 d. ji nebeatitinka sąlygų pagalbai gauti iš šio fondo. Jos BVP vienam gyventojui sudaro 138 %⁷ Bendrijos vidurkio, ir tai yra daug daugiau nei 90 % tinkamumo pagalbai gauti riba.

Pagrindinė Sanglaudos ir struktūrinių fondų finansavimo koordinavimo priemonė yra valstybių narių teikiamas nacionalinis strateginis dokumentas (SRF), kuris numato bendro pobūdžio strategiją transporto ir aplinkos sektoriuose. SRF padeda Komisijai tikrinti kiekvieną bendrai iš Sanglaudos fondo finansuotiną projektą, kad jis nesidubliuotų su programomis, bendrai finansuojamomis iš struktūrinių fondų.

3.2.2. *Struktūriniai fondai ir EIB/EIF*

2005 m. toliau koordinuodamos ir papildydamos ERPF bei Sanglaudos fondo finansavimą ir EIB veiklą einamuoju programavimo metu, Komisija ir EIB pradėjo

⁷ Eurostato 2005 m. duomenys

parengiamuosius darbus bendradarbiavimui stiprinti kitą programavimo laikotarpį. Kito laikotarpio uždaviniai – glaudžiau bendradarbiauti per visus programavimo etapus ir koordinuotai prižiūrėti projektų ir programų įgyvendinimą.

JASPERS (Jungtinė parama projektams Europos regionuose) – tai nauja techninės pagalbos priemonė, kurią valdys EIB. Šią priemonę Komisija ir EIB pradėjo vykdyti 2005 m. kartu su ERPB, norėdamos padėti valstybių narių sanglaudai. Gerinti ES regionų mažų ir vidutinių įmonių galimybes gauti finansavimą ir rizikos kapitalą – vienas iš pagrindinių Lisabonos darbotvarkės elementų. Šiuo tikslu 2005 m. Komisija ir EIB grupė (EIB–EIF) pradėjo naują jungtinę iniciatyvą, sutrumpintai vadinamą „JEREMIE“ (Jungtiniai Europos išteklių labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms), kuria siekiama struktūrinių fondų remiamuose regionuose kitą biudžetinį laikotarpį pagerinti MVĮ galimybes gauti mikrokreditus.

4. VERTINIMAI

2005 m. baigtas indėlio į Lisabonos strategiją vertinimas. Vertinimas patvirtino, kad struktūrinių fondų remiamos programos reikšmingai prisidėjo prie Lisabonos tikslų, nors formalus Lisabonos darbotvarkės ir atskirų programų koordinavimas buvo menkas, išskyrus Europos socialinį fondą. Daugelyje regionų daugiau kaip du trečdaliai išlaidų šiuo metu yra skiriami veiklai, kuri yra tiesiogiai svarbi Lisabonos uždaviniams, ir galima matyti jos aiškų poveikį pasiektiems kiekybiniais tikslams. Regionuose, kur mažesnė programos išlaidų dalis yra tiesiogiai susijusi su Lisabonos darbotvarke, pagrindinė programų vykdymo priežastis – paramos pagrindinei infrastruktūrai reikšmė, t. y. ypatingi investicijų poreikiai mažiau turtinguose regionuose.

2005 m. pradėtos trys strateginės studijos, skirtos 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui: Strateginis prioritetinių transporto investicijų finansuojamų iš struktūrinių ir Sanglaudos fondų vertinimas, Strateginis aplinkos ir rizikos prevencijos vertinimas ir Strateginis inovacijomis paremtos ekonomikos vertinimas.

5. FINANSŲ KONTROLĖS PRIEMONĖS

5.1. ERPF

2005 m. toliau buvo atliekami auditai, kuriais buvo tikrinama, ar valstybėse narėse efektyviai funkcionuoja pagrindiniai bendrųjų programų valdymo ir kontrolės sistemų elementai. Iki metų pabaigos buvo atlikti 52 programų auditai. Pagrindinės iki šiol nustatytos problemos yra susijusios su pirmojo lygio valdymo⁸ ir mokėjimo institucijos išlaidų tvirtinimo procedūros trūkumais.

⁸ Komisijos Reglamento (EB) Nr 438/2001 4 straipsnyje sakoma: „Valdymo ir kontrolės sistemos apima tvarką, kaip patikrinti bendrai finansuojamus tiekiamus produktus ir teikiamas paslaugas, išlaidų, kurioms teikiamos paraiškos, tikrumą bei tvarką, kaip užtikrinti, kad būtų laikomasi atitinkamo Komisijos sprendimo pagal Reglamento (EB) Nr. 1260/1999 28 straipsnį reikalavimų ir taikomų nacionalinių bei Bendrijos taisyklių, pirmiausia dėl išlaidų tinkamumo tam tikrai struktūrinių fondų paramai gauti, viešųjų pirkimų, valstybės pagalbos (įskaitant taisykles dėl pagalbos kaupimo), aplinkos apsaugos ir lygių galimybių“.

Naujosiose valstybėse narėse auditoriai vertino sistemų aprašus, pateiktus pagal Reglamento (EB) Nr. 438/2001 5 straipsnį, ir tikrino, ar sistemos veikia taip, kaip aprašyta. Atlikti auditai nustatė tam tikrus trūkumus, tokius kaip nepakankamą vadovybės atliekamą kokybės kontrolę ir nepakankamą nacionalinių audito įstaigų atliekamų auditų aprėptį ir kokybę.

5.2. ESF

2005 m. buvo patikrintos 55 ESF veiklos programos (34 iš jų naujos) iš 214. Auditoriai nustatė, kad kai kurių valdančiųjų ir tarpinių institucijų pirmojo lygio tikrinimai yra atliekami netinkamai, audito seka nutrūksta, silpni tvirtinimo procesai arba nepakankamos tvirtinimo procedūros, funkcijos atskirtos netinkamai arba visiškai neatskirtos, IT sistemose yra silpnų vietų, ir trūksta informacijos apie ESF finansavimą.

Atlikti 19 iš 25 atrankinių ESF programų sistemų patikrinimų vietoje visose naujosiose valstybėse narėse.

Aštuoniose valstybėse narėse atlikta keturiolika baigiamųjų 40 programų iš 1994–1999 m. laikotarpio auditų.

5.3. ŽŪOGF

2005 m. atlikti septyni 1994–1999 m. laikotarpio auditai, kuriais buvo baigta šiam laikotarpiui planuota *ex-post* auditų programa.

Atlikti septyni 2000–2006 m. laikotarpio (ES-15) auditai. Nustatytos šios tipiškos problemos: nepakankamos valdymo kontrolės priemonės, tinkamumo kriterijai netikrinami pagal žemės ūkio teisės aktų nuostatas, ir žemas nepriklausomų kontrolės priemonių lygis.

Baigta 2004–2006 m. laikotarpio (ES-10) sistemų aprašų analizė ir atlikti 4 auditai.

5.4. ŽOFI

2005 m. atlikta iš viso 7 patikrinimai vietoje. Trijuose iš jų buvo tikrinamos 2000–2006 m. programų valdymo ir kontrolės sistemos trijose valstybėse narėse, ir atliktas vienas patikrinimas, susijęs su vienos 2000–2006 m. laikotarpio programos užbaigimu. Trijų patikrinimų vietoje metu buvo tikrinama inovacinė veikla ir atliktas septynių projektų auditas trijose valstybėse narėse (Italijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Ispanijoje). Pagrindinės nustatytos problemos: tam tikri pažeidimai, tokie kaip per didelės deklaruotos personalo, kelionės ir pragyvenimo išlaidos, PVM ir išmokos nepakankamos išlaidų dokumentacijos pagrindu. Apsilankyta naujosiose valstybėse narėse, siekiant įvertinti valdymo ir mokėjimo institucijų veiklą ir našumą.

5.5. OLAF

2005 m. 43 OLAF grupės lankėsi valstybėse narėse, tikrindamos struktūrinių fondų bendrai finansuojamas priemones. Dvidešimt keturių grupių darbas buvo susijęs su patikrinimais vietoje, o 19 grupių apsilankymas turėjo kitus tikslus, pavyzdžiui, surinkti informaciją arba padėti nacionalinėms administracijoms ar teismams. Tipiškos nustatytos problemos – suklastotos deklaracijos, suklastotos sąskaitos ir nesilaikymas viešųjų pirkimų taisyklių.

2005 m. pagal Reglamentą (EB) Nr. 1681/94 pačios valstybės narės Komisijai pranešė apie 3356 pažeidimų atvejus, susijusius su 466 617 970 EUR išmokų suma 1994–1999 m. ir 2000–2006 m. laikotarpiais. Ir suma, ir pažeidimų skaičius buvo šiek tiek didesnis nei 2004 m.⁹ Tokie rezultatai, tikriausiai, paaiškinami tuo, kad buvo atliekami patikrinimai uždarant 1994–1999 m. laikotarpio programas, ir norėtuši tikėti, jog jie rodo, kad valstybės narės geriau suvokia savo išsipareigojimus. Taigi, nustatytų pažeidimų skaičius yra didesnis tikriausiai ne todėl, kad padaugėjo pažeidimų, o dėl didesnio budrumo ir geresnės pranešimų tvarkos.

2005 m. Reglamentas (EB) Nr. 1681/94 buvo iš dalies pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 2035/2005¹⁰, siekiant supaprastinti procedūras ir aiškiau pateikti tam tikrus klausimus, kartu užtikrinant Bendrijos finansinių interesų apsaugą.

6. KOMISIJAI PADEDANTYS KOMITETAI

6.1. Regionų plėtros ir pertvarkos komitetas (RPKK)

2005 m. su šiuo komitetu buvo konsultuojamasi kaip su vadybos komitetu, rengiant Reglamento (EB) Nr. 1681/94 dėl pažeidimų ir su struktūrinės politikos finansavimu ir šios srities informacinės sistemos organizavimu susijusių neteisingai sumokėtų sumų susigrąžinimo pakeitimus. Su šiuo komitetu taip pat buvo konsultuojamasi, rengiant pasiūlymus dėl įvairių techninės pagalbos priemonių pagal Reglamento (EB) Nr. 1260/1999 23 straipsnį.

6.2. ESF komitetas

Į plenarinius posėdžius komitetas rinkosi keturis kartus, o jo techninė darbo grupė posėdžiavo šešis kartus. Ji aptarė platų klausimų ratą, susijusį su dabartiniu ESF įgyvendinimu ir su pasirengimu būsimam programavimo laikotarpiui.

6.3. Žemės ūkio struktūrų ir kaimo plėtros komitetas (STAR)

2005 m. STAR komitetas posėdžiavo aštuonis kartus ir pateikė palankias nuomones dėl kaimo plėtros programų, vykdomų pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/1999 44 straipsnio 2 dalį, 32 pakeitimų ir kaimo plėtros programų, vykdomų pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1238/1999 4 straipsnį, 13 pakeitimų.

⁹ 2004: 2004 m. pranešti 3037 atvejai, su kuriais susijusi bendra suma buvo 431 mln. EUR.

¹⁰ OL L 328, 2005 12 15, p. 8.

6.4. Žuvininkystės ir akvakultūros struktūrų komitetas (CSFA)

2005 m. su šiuo komitetu buvo konsultuotasi šiais klausimais: ŽOFI techninė pagalba 2005 m.; Komisijos sprendimo dėl projekto Nr. I/0016/90/02 – Azienda Agricola LE CANNE projektas; Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos gelbstint ir pertvarkant įmones žuvininkystės sektoriuje rengimas; Komisijos reglamento, iš dalies keičiančio Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1681/94 dėl pažeidimų ir su struktūrinės politikos finansavimu ir šios srities informacinės sistemos organizavimu susijusių neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimo, projektas.